

извори; "Освобождението на сърбите от Карагеоргия и Милоша Обреновича" Ив. Касабов пише, придържайки се към немското съчинение на Л. Ранке за сръбската революция, но ползва и други трудове.

Побългаряване, адаптиране и авторско присъствие се наблюдава и в учебниците. "Българската сметница" на Кънчо Кесаров е "повече превод от" учебника "Рачуница" на учителя в търговското училище в Белград Г. Л. Шпанич, но е допълнена "от различни странни аритметики", както и със задачи, съставени от автора.

Географията по немската метода на П. В. Оджакров включва знания и за България и българите. В раздел III. "Особно за Турско", той дава географски сведения за България. Към "Езици" има "Забележка", в която се говори за глаголицата и кирилицата, за св. св. Кирил и Методий, за св. Климент Охридски. В "Общ брой на населението в Турция" се посочва, че населението в Турция е около 16 милиона от които най-многолюдни са българите - до 6 милиона; сърби с бошняци и хървати са около 2,5 милиона, турци с татари - около 1 милион и т.н.

В книгата си "Разни и полезни наставления за младите" П. В. Оджакров доставя "Кратка история на българския народ". Басните в книгата той свързва с българската действителност: "Магаре с лъвска кожа". Поука: Тая басня прилича на днешните гръцки владци в България; "Лъв". Извод: Мишката добре ни учи как да се отнасяме към гръцкото духовенство. Някои от басните вместо с "Поука" завършват с български народни пословици и поговорки.

Патриотичният и народностният смисъл на направеното не се нуждаят от обяснение.

Някои от съчиненията са изцяло оригинални. Това са две от книгите на Никола Първанов: "Бележки върху граматиката на новобългарския език от Ив. Н. Момчилов" и "Извод из българската граматика (Законите на българския език)" и книгата на Аверкий Петрович "Общий религиозен философский преглед върху истинността на християнската религия". Напълно в научен стил, Н. Първанов съобщава на читателя, че за да направи критичната рецензия на граматиката на новобългарския език на Момчилов и да напише своята българска граматика е ползвал знанията си, получени от лекциите и съчиненията на сръбския книжовник, професор Джуро Даничич, на когото е студент, както и от съчиненията на Франц Миклошич.

Кои са мотивите за книжовното творчество на българските възпитаници на Сръбското княжество? Отговорът на този въпрос се съдържа в предговорите и послесловите, с които авторите придружават съчиненията си, в добавките и забележките, които правят към основното съдържание на текста.

Със своите "скромни трудове" младежите искат:

- да бъдат полезни на Отечеството и на народа си, на предрагата им "българска юност", да допринесат за напредъка на просвещението в България;
- Да дадат възможност на родолюбивите българи "да видят като в огледало славните си предци", "да запечатат имената им в сърцата си, а на делата им ревностно, неуморно и пожертвувателно да подражават";
- да запознаят българите с борбите на своите най-близки братя - сърбите, с